

fügen hat, Buāg. P. 10, 30, 56. = विभूति Schol. — h) der Schol. in der ed. Bomb. erklärt folgendermaassen: पिहित्वा घ्रायणानां पायवस्तुनामुद्यः प्रसारणं यस्यां सा. — i) °राय Kshuric. 32, 17. — Vgl. कवोद्य, चन्द्रोद्य, उद्य, महोद्य.

उद्यकर und उद्यंकर m. mit dem Bein. पाठक N. pr. eines Autors HALL 11.

उद्यन्ति (उ° + ग्ति) m. N. pr. eines Mannes Verz. d. Oxf. H. 148, a, 7.

उद्यतुङ्ग (उ° + तुङ्ग) m. N. pr. eines Fürsten KATHAS. 72, 23.

उद्यन 2) ein Sohn Vasudāman's Verz. d. Oxf. H. 40, b, 20. उद्यन und उद्यनाचार्य ein Philosoph und Verfasser verschiedener Schriften 133, b, No. 233. 164, a, 1. 242, b, No. 399. 243, a, No. 600. fgg. 244, a, No. 606. 238, b, 4. 5. 29. HALL 20. 21. 26. 27. 63. 81. 82. 164. SARVADARĀNAS. 113, 5. 120, 12. 131, 8. 133, 3.

उद्यनीय substantivisch mit Ergänzung von कर्मन् Buāg. P. 3, 13, 36: प्रायणीयोद्यनीयदंष्ट्रः.

उद्यपुर WILSON, Sel. Works 1, 137. fg.

उद्यप्राण m. pl. die Zeit des Aufganges eines Sternbildes, in dem ein Planet steht, nach Prāṇa (Athenzügen) berechnet, ŚūBJAS. 2, 59. — Vgl.

उद्यासु.

उद्यराशि m. = उद्यर्त 2) VARĀH. BRH. 4, 6.

उद्यर्त (उद्य + 2. ऋत्) n. 1) dasjenige Nakshatra, in welchem der heliakische Aufgang stattfindet, VARĀH. BRH. S. 6, 1. — 2) dasjenige astrologische Haus, in welchem ein am Horizont erscheinender Planet steht, VARĀH. BRH. 4, 6.

उद्यवत् (von उद्य) 1) adj. aufgegangen (vom Monde) Çiç. 9, 43. — 2) f. °वती N. pr. einer Tochter Udajatuṅga's KATHAS. 72, 66.

उद्यसिंह Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 7, 3, Çl. 11.

उद्याकार (उद्य + आ°) m. N. pr. eines Mannes: °सूनु SARVADARĀNAS. 93, 6.

उद्यादित्य N. pr. eines Fürsten Journ. of the Am. Or. S. 7, 33.

उद्यात्तरकर्मन् n. eine Correction, die vorgenommen wird, um den wahren Stand der Planeten für Lañkā zu berechnen, wenn man denselben zuvordurch den mittleren Abhargana bestimmt hat, GOLĀDUJ. 4, 19.

उद्यासु (उद्य + सुत्) m. pl. = उद्यप्राण ŚūBJAS. 3, 43.

उदर 1) को हि नाम नु कुर्वति केवलोदरपूरणम् KATHAS. 60, 31. शतोदरी adj. VARĀH. BRH. S. 38, 30. महोदरा adj. 78, 18. Uebertragen: द्युपोदर 4. 2. ब्रह्माण्डोदरे Spr. 1994. — 3) Verz. d. Oxf. H. 313, b, 26. 337, a, No. 849. fg. °चिकित्सा 306, b, 2 v. u. °निदान a, 32. — 4) यवोदर der dicke Theil eines Gerstenkorns MIT. 132, 11; vgl. VARĀH. BRH. S. 79, 8. — Vgl. महोदर, लम्बोदर, सकोदर, सोदर.

उदरण (von उद् + र्त्) n. das Sicherheben, Aufsteigen (Gegens. निवेशन); ÇĀNDU. ÇR. 8, 21, 16. PAÑĀV. BR. 20, 14, 5.

उदरंभर adj. = उदरंभरि Buāg. P. 3, 30, 30. केवलात्मोदरंभरा: Spr. 1774. जिम्भोदरंभरा: so v. a. diejenigen, die sich nur die Befriedigung des Geschlechtstriebes und des Hungers angelegen sein lassen, Buāg. P. 12, 3, 12. उदरंभरता 2, 6.

उदररोग m. Unterleibskrankheit VARĀH. BRH. S. 79, 29. 104, 10.

उदरशापितन्त्र Ind. St. 4, 373.

उदरान् (उदर + घ्नन्) adj. am Bauche ein Auge habend; m. N. pr. eines Wesens im Gefolge Skanda's MBu. 9, 2565.

उदराग्नि m. Verdauungskraft VARĀH. BRH. S. 76, 11.

उदरेमुख (उ°, loc. von उदर + मुख) adj. am Bauch den Mund habend: अशिरोऽग्निं कवन्धमुदरेमुखम् (so zu schreiben) R. 3, 74, 14.

उदर्क 2) कवा कुरिकवोदर्काः सतो स्युः सत्सि ध्रुवम् Buāg. P. 2, 3, 14.

उदर्क = उत्तरपाल Schol. कर्माणि दुःखोदर्काणि 11, 20, 29. — 3) Refrain: समानोदर्क P. 6, 3, 84. KĀTH. 20, 10. ÇĀNDU. ÇR. 6, 12, 4. 5. BR. 11, 5. 22, 5.

— 4) MBH. 13, 3337.

उदर्चिस् 1) अग्नि KATHAS. 119, 179. — 2) Spr. 2811.

उदर्द Verz. d. Oxf. H. 314, a, 22. 316, b, 9. 337, a, No. 849. fg.

उदर्प (von 1. अर्प mit उद्) m. das Ausfliessende TBR. 3, 7, 10, 1.

उदल Vaiçvāmītra PAÑĀV. BR. 14, 11, 33.

उदलाकाश्यप m. N. pr. einer Gottheit des Ackerbaues PĀR. GRH. 2, 13.

उद्वप्रक्त (1. उद् + प्र°) adj. dessen Udātta auf dem ersten Bestandtheil des aufgelösten Wortes ruht VS. PRĀT. 1, 118.

उद्वाम, °कृतारम्भ MBu. 13, 2643.

उद्वन्न RV. 6, 47, 21 Behausung der Gewässer, nach ŚĀJ. N. pr. einer Oertlichkeit.

उद्वृद्ध lies N. pr. eines Mannes st. desgl.

उद्वय (von उद् + य), °यति mit Thränen erfüllen, weinen machen: चूचम्पकरोपावः । उद्वययति पान्यानामस्पृशता ऽपि लोचने ॥ Spr. 3789.

उद्वयण (von उद् + य्) n. das Weinenmachen Schol. zu KĀVYĀD. 2, 338.

उद्वय weinend Buāg. P. 10, 13, 34. KATHAS. 66, 148. 97, 20. f. 37, 105. 84, 30. °लोचन 31, 30. 90, 71.

उद्वयित् (UdēVAL. zu ÇĀNDIS. 2, 37) ist halb Wasser und halb Buttermilch HALĀ. 2, 120. KĀÇ. 31. वृत्तं श्रेय उद्वयितः Spr. 3049.

उद्वस्तात् adv. praep. oberhalb (mit gen.) Buāg. P. 3, 18, 8.

उदात्त 1) °चक्र erhoben Buāg. P. 10, 70, 30. hochbetont: °श्रुति AV. PRĀT. 3, 71. Schol. zu 4, 107. °श्रुतिता RV. PRĀT. 3, 11. grossmüthig, hochherzig DAÇAR. 2, 2. — 3) तडुदात्तं भवेद्यत्र समृद्धं वस्तु वपर्यति PRATĀPAR. 102, b, 3; also eigentlich das Pompöse, μεγαλοπρεπές. °रचनान्वित (नाटक) ŚĀJ. D. (1828) 196, 6. उदान्ध (!) st. उदात्त ed. BALLANT. 189, 5. — Vgl. अत्पुदात्त.

उदात्ता (von उदात्त, f. Prunk im Ausdruck, prunkhafte Rede: श्लाघ्यैर्विशेषैर्विगो यस्तु सा स्यादुदात्ता PRATĀPAR. 68, b, 5.

उदात्तमय VS. PRĀT. 1, 150 (nicht 151). 4, 138. = प्रचित, एकश्रुति.

उदात्तराघव Verz. d. Oxf. H. 180, a, 29.

उदात्तवत् RV. PRĀT. 3, 6.

उदाद्यत (1. उद् + आदि - घत्) adj. dem ein Udātta vorangeht und folgt VS. PRĀT. 1, 120.

उदान 1) °नय Verz. d. Oxf. H. 231, a, 39. — 2) bei den Buddhisten Bez. einer Klasse von Schriften, in denen Buddha ohne besondere Veranlassung spricht (während er in den Avadāna nur in Folge einer an ihn gerichteten Frage redet, WASSILJEV 109. fg. °वर्ग 270. उदानमुदानयति bedeutet demnach unaufgefordert einen Ausspruch thun.

उदायि, so die neuere Ausg. des HARIV.

उदायुध streiche wobei die Waffen erhoben sind, da MBu. 13, 1979 mit